

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

СУБОТА,
15 листопада
2003 року

№ 217 (3217)

Фото Володимира ФАЛІНА (Укрінформ).

У Києві громадська організація «Інститут масової інформації» провела конференцію «Соціальний захист журналістів. Роль профспілок. Український і західний досвід».

ВІРИМО У ВІДРОДЖЕННЯ СЕЛА

Працівникам сільського господарства України

Щиро вітаю з професійним святом усіх, хто причетний до творення основного багатства країни й основи існування народу — хліба насущного.

В Україні, де землю ласкаво називають матір'ю-годувальницею, праця на ній, мудре і мирне хліборобське ремесло зроду-віку оточені найглибшою любов'ю та шаною. Ми пам'ятаємо і часто повторюємо стислу і ємну формулу: «Буде жити село — буде жити держава».

Водночас сьогодні до цих почуттів долучаються гіркота і біль за селян, яким доводиться потерпати від великих труднощів та проблем. І річ не тільки в погодних умовах, хоча нині вони справді видалися небувало складними, чи не вперше за багато років наша держава зіткнулася з нестачею продовольчого зерна.

Треба чесно й відверто визнати: на селі склалася критично гостра ситуація, і виправляти її слід не закликаннями про реформи, а осмисленими, послідовними і системними діями. Виробничо-технічний потенціал, економічна і соціальна основа села, морально-психологічна атмосфера в ньому підірвані поспішними, непродуманими і нескоординованими кроками. Цей величезний масив нашого суспільства і становий хребет його економіки фактично залишені напризволяще. Особливої скрути зазнають літні люди, які винесли на своїх плечах тягар випробувань, а нині опинилися наодинці зі старістю, хворобами і нестатками.

Вбачаю у сприянні реальному захисту села та його людей, відродженню та примноженню можливостей агропромислового комплексу одне з ключових, стратегічних завдань Верховної Ради України. Це насамперед законодавче забезпечення комплексної, збалансованої та ефективної аграрної політики, підтримки вітчизняного сільськогосподарського виробника, піднесення соціально-культурної сфери, оточення увагою й турботою тих, хто цього найбільше потребує.

Разом з вами, шановні хлібороби, вірю, що відродження села — справа хоча й многотрудна, але реальна, і вона нашому народові під силу.

Бажаю вам щастя і здоров'я, добра і достатку. Нехай любов до України додає вам сил і наснаги.

Голова
Верховної Ради України
Володимир ЛИТВИН.

ВІЗИТИ

Ліній розподілу нам не потрібно

Візит парламентської делегації на чолі з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином прискорить розвиток відносин між парламентами обох країн. Як **повідомив прес-секретар Голови ВР Ігор Сторожук**, таке переконання висловив Голова Палати депутатів румунського парламенту Валеро Дорняну під час переговорів з Володимиром Литвином. На думку пана Дорняну, це буде добрим внеском у розвиток дружніх стосунків між обома країнами. Він переконаний, що ефективна україно-румунська співпраця — важливий чинник зміцнення стабільності в регіоні та загалом в Європі, а отже, є всі підстави прагнути добросусідських відносин. На думку Володимира Литвина, україно-румунські відносини нині «на переломному етапі, за яким вони напевне повинні набути нової якості».

(Закінчення на 2-й стор.).

ВІТАЄМО ЗІ СВЯТОМ

Президент України Леонід Кучма напередодні свята зазначив: «Від того, як працює село, переважно залежить доля України». Хлібороби одержали підтвердження того, що підвищення розмірів оподаткування в 2004-му для сільського господарства не передбачено.

Важливе місце у агропромисловому секторі країни займають тваринницькі комплекси. Такі, як державне сільськогосподарське підприємство «Чайка», що в Київській області **(на знімку)**.

В уряді вважають, що АПК вже наступного року прорветься на нові рубежі. Турбота про майбутнє виражається в розробленій Кабміном черговій комплексній програмі розвитку сільського господарства до 2010 року. Напередодні свята хочеться сподіватися, що це майбутнє стане світліше.

Фото Володимира ТАРАСОВА (Укрінформ).

ОФІЦІЙНО

Обговорили економічні питання

Президент Леонід Кучма і Прем'єр-міністр Молдови Василь Тарлев обговорили в Кишиневі питання економічного співробітництва двох країн. Зокрема, стосовно реалізації домовленостей, досягнутих під час зустрічі президентів України і Молдови, передусім — угоди про вільну торгівлю, **повідомила прес-секретар Л. Кучми Олена Громницька**. У ході зустрічі йшлося також про співробітництво в конкретних сферах, обговорювалися і питання придністровського врегулювання. Співрозмовники проінформували один одного про економічну ситуацію у своїх країнах. Леонід Кучма відзначив зростання української економіки за останні роки.

Учора офіційний візит глави України до Молдови було завершено.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — ПОЛТАВА

Що вас сьогодні хвилює найбільше?

Петро Михайлович, директор сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю:

— Борги. Зібрали добрий врожай проса, а реалізувати ніяк не вдається. Покупці все норовлять обдурити, збивають ціну. А селяни йдуть щодня — просять видати зарплату. А з чого?..

Баба Марія, пенсіонерка:

— Минулої осені колгосп за борги видав двоє поросят — узяла, бо діватися було нікуди. Так собі думала: підгодую, продам, і з того матиму живу копійчину, бо треба чимось платити за газ, електроенергію, обробіток землі. Кинулася шукати надійних покупців. Та куди там! Заготконтора в селі розвалилася, на базар я вже не доїду. Тепер не знаю, що й робити.

(Закінчення на 2-й стор.).

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Дмитро КОРСУНЬ (1959 р.)

«Вогні Ірени» (1997 р.)

Полотно, олія.

Галерея «ІРЕНА».

Уже не замерзатимуть

У кримському містечку Щолкіно відновлено повноцінну подачу тепла. Після п'ятирічної перерви тут запрацювала нова централізована котельня. До прийому тепла підготовлено 80 відсотків житлових будинків і споруд соцкультпобуту. Інші будівлі підготують найближчим часом, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.**

У НОМЕР

У «Торчин-продукту» новий господар

Світовий лідер з випуску харчових продуктів «Нестле» офіційно оголосив про підписання угоди з українською компанією «Волиньхолдинг», продукція якого продається під відомою торговою маркою «Торчин-продукт», про придбання 100 відсотків акцій цього підприємства. Угоду підписано 7 листопада, а чинною вона стане з 1 грудня 2003 року, **повідомляє наш власний кореспондент Микола ЯКИМЕНКО.**

■ *За матеріалами службової перевірки відділу боротьби з корупцією ДПА в Закарпатській області прокуратура Виноградівського району порушила кримінальну справу проти головного державного податкового інспектора відділу автоматизації процесів оподаткування ДПІ у Виноградівському районі.* Упродовж 2001—2002 років він отримав від одного з приватних підприємств 1344 гривні як сплату до бюджету прибуткового податку із зарплатні найманих працівників. Але ці гроші податківець просто привласнив, **повідомляє наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ.**

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

У Херсоні без опалювання залишаються 80 житлових будинків

Важлива роль у соціально-економічних перетвореннях

Працівникам радіо і телебачення, галузі зв'язку та інформатизації

Сердечно вітаю вас з професійним святом — Днем радіо, телебачення і зв'язку.

Становлення України як держави з сучасною економікою, держави демократичної, правової великою мірою визначається ефективністю функціонування її телекомунікаційної, інформаційної інфраструктури. Це зумовлює зростання ролі галузі та інформатизації, електронних засобів масової інформації у здійсненні соціально-економічних перетворень, утвердженні країни у світовій співдружності.

Без радіомовлення, телебачення і надійного зв'язку нині неможливо уявити наше життя. Найціннішим багатством інформаційної сфери є люди, висококваліфіковані фахівці в галузі теле- і радіожурналістики та телекомунікацій. Держава сподівається, що ви і надалі якнайповніше задовольнятимете телекомунікаційні потреби споживачів, успішно виконуватиме конструктивну, консолідуючу функцію, прищеплюватимете усім членам суспільства почуття патріотизму, національної самосвідомості і громадянської відповідальності.

Бажаю працівникам зв'язку та інформатизації успіхів у впровадженні новітніх інформаційних та комунікаційних технологій, а журналістам електронних мас-медіа — творчих удач. Усім вам — міцного здоров'я, щастя, добра і благополуччя.

Голова Верховної Ради України
Володимир ЛИТВИН.

Максимальний вимір честі й обов'язку

Студентам України

Сердечно вітаю понад двомільйонну студентську громаду України з Днем студента.

Феномен студентства, чий свідомий вибір освіти і раціонального осягнення багатовимірного світу означає здебільшого відмову від швидкоплинних і сумнівних благ, закономірно надав студентському братству романтичного ореолу безкомпромісного борця за справедливість та істину. Максималістський вимір поняття честі та обов'язку не раз увінчувався безприкладним героїзмом студентської юні в ім'я Батьківщини. Студенти — найчутливіша до нових віянь частина суспільства — своїм прикладом довели непроминущість ідеалів свободи, рівності, добра, розуму і краси.

Переконаний, нинішнє українське студентство вдячно черпатиме наснагу з багатих джерел української історії, культури та духовності. Саме від вас — сьогоднішніх студентів — залежить завтрашній європейський і світовий профіль України, її гідне місце в політико-економічній і безпековій міжнародній системі. Саме ваш інтелект і благородні устремління мають забезпечити історичний прорив Української держави до верховенства права, демократичних цінностей, свободи особистості, що неминуче утвердить нову суспільно-політичну якість України.

Бажаю всім студентам, наставникам і батькам здійснення помислів і мрій, активної позиції в навчанні та громадських справах, усвідомленого і сумлінного духовного збагачення себе і своєї України.

Голова Верховної Ради України
Володимир ЛИТВИН.

До Дня працівників сільського господарства

Сердечно вітаю всіх, хто самовіддано трудиться на землі, відроджуючи хліборобську славу України, з професійним святом — Днем працівників сільського господарства.

Низький уклін вам, господарі землі, та всім тим, чиїми руками твориться земне диво — хліб.

Бажаю всім вам міцного здоров'я, добробуту, наснаги, людського щастя, високих врожаїв, на столі достатку, успіхів у виконанні найблагороднішої справи — забезпечення населення продукцією сільського господарства. Нехай Господь Бог береже вас від усіляких негараздів.

З повагою,
Іван ТОМИЧ,
голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин.

Відзнаки за хорошу роботу

Підбиваючи підсумки напередодні професійного свята, фахівці галузі, що посідає одне з провідних місць в економіці країни, відзначають свої досягнення. Серед них — роботу зі створення сучасної, відкритої для новітніх технологій національної системи зв'язку. Завдяки їй громадяни України отримали доступ до засобів комунікації, поширених в усьому цивілізованому світі. Інтернет, електронна пошта, якісний телефонний зв'язок дедалі більше входять у наше повсякденне життя, впливають на ділову активність, стан освіти та науки.

З нагоди свята Президент України Леонід Кучма підписав указ про вручення державних нагород працівникам галузі. Зокрема, орденом «За заслуги» III ступеня нагороджено кабельника-зварювальника Центру електрозв'язку № 9 міста Шепетівка Василя Бригадира та заступника генерального директора державного підприємства «Укрпошта» Володимира Іванова. Групі зв'язківців присвоєно почесні звання.

Привітання працівникам радіо, телебачення та зв'язку України

Шановні колеги, друзі!

З нагоди святкування в нашій державі Дня радіо, телебачення та зв'язку прийміть найщиріші вітання від Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

Ми добре розуміємо: там, де працює колектив однодумців, де на сучасному рівні менеджмент, а засновники по-справжньому усвідомлюють роль телебачення і радіо, — там якісний телерадіопродукт і як результат високі рейтинги та визнання.

Упродовж останніх років матеріально-технічна база і творчий потенціал студій телебачення і радіо України значно зросли. Утворилося конкурентне середовище, яке стимулює розвиток і вдосконалення теле- і радіопроектів.

Бажаємо працівникам радіо, телебачення та зв'язку бути вірними своїй професії. Саме з відданості телеглядачеві і радіослухачеві, майстерності та неупередженості й постає істинна значущість нашої роботи.

Вітаємо дружню сім'ю електронних ЗМІ України з професійним святом.

Хай добробут, тепло і затишок будуть супутниками в житті.

Хай творчий неспокій і бажання відкривати нове ніколи не покидають вас.

Добра, щастя, успіхів вам, дорогі колеги!

Щиро,
голова Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення
Борис ХОЛОД.

Президент зацікавився розпуском парламенту

Президент України Леонід Кучма просить Конституційний Суд розтлумачити підстави дострокового припинення повноважень Верховної Ради. Відповідне конституційне подання позавчора глава держави направив до КС. Про це «Голосу України» повідомили в прес-службі Президента України.

Звернутися до Конституційного Суду України главу держави спонукало постійне блокування роботи нинішньої чергової сесії парламенту «певними депутатськими групами і фракціями». Через це не вирішуються найважливіші питання життєдіяльності держави, зокрема, під загрозою залишається ухвалення народними депутатами в установлені строки Державного бюджету України. На переконання Леоніда Кучми, у такий спосіб порушується конституційне право народу України на здійснення влади, зокрема через органи державної влади, одним з яких є Верховна Рада України.

Згідно з частиною другою статті 90 Конституції України, «Президент України може достроково припинити повноваження Верховної Ради України, якщо протягом тридцяти днів однієї чергової сесії пленарні засідання не можуть розпочатися».

Президент звертається до Конституційного Суду з проханням дати відповідь на такі запитання:

Як треба розуміти наведений у зазначених статтях вираз «протягом тридцяти днів»?

Скільки пленарних засідань мають не розпочатися, для того щоб застосувати заходи, передбачені зазначеними статтями Конституції України?

Що треба розуміти під виразом «не можуть розпочатися»?

АРХІВАРІУС

16 листопада 1994 року Верховна Рада 13-го (другого) скликання конституційною більшістю затвердила Закон «Про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року». Закон набував чинності після надання Україні ядерними державами гарантій безпеки.

Уперше в міжнародній практиці про своє прагнення стати без'ядерною державою заявила країна, що мала великий ядерний арсенал (на той момент третій у світі). Уперше ядерні держави погодилися надати адресні гарантії окремій країні. І хоча під час роззброєння Україна припустилася чимало помилок, кількість ядерної смерті на землі все-таки зменшилася.

На знімку: 15 листопада 1994 року. Обговорення закону в сесійній залі Верховної Ради.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

СПОРТ

Футбол

УЄФА надіслав на адресу президента національної федерації Григорія Суркіса вітальні листи у зв'язку з успішними виступами вітчизняних команд (U-17, U-19) у першому кваліфікаційному раунді чемпіонатів Європи відповідного віку. Менеджер юнацького й аматорського футболу УЄФА Клаудіо Негроні привітав збірну 1987 р. н., зазначивши, що українці продемонстрували високу майстерність і відвагу, заслужено очоливши свою групу.

Бокс

Чемпіон Європи у важкій вазі (до 90,7 кг) італієць П'єтро Ауріньо (четвертий у рейтингу WBC) відмовився від зустрічі з українцем Олександром Гуровим. Бій було заплановано на 22 листопада. Отже, Ауріньо втратив чемпіонський пояс. А Гуров тепер зустрінеться за вакантний європейський титул із претендентом, котрого запропонує Європейський боксерський союз. Нагадаємо, що свій останній бій Гуров провів 1 березня 2003 року, поступившись у поєдинку за звання чемпіона світу за версією WBA французу Мормеку.

Футзал

У швейцарському Ньоні відбулося жеребкування плей-оф до чемпіонату світу 2004 року у Тайвані та відбірного турніру до ЧЄ-2005. Суперниками українців у боротьбі на першість планети стала команда Білорусі, з якою ми зіграємо 10 грудня в гостях. Матч-відповідь відбудеться за тиждень (17 грудня). Цікаво, що за жеребом українська збірна зустрінеться з командою Білорусі і в відбірковому турнірі до ЧЄ-2005. Компанію українцям та білорусам у групі 2 склали словаки та переможець кваліфікаційного турніру у групі А (там виступають збірні Болгарії, Вірменії, Румунії та Казахстану).

На турнірі «Кубок «Голосу України» для команд ЗМІ у четвер завершилися матчі у групах: «Український футбол» — «1+1». 2:2. «Новий канал» — ICTV. 9:3. «Голос України» — «Команда». 6:0. «Інтер» — «Поверхность». 5:2. Отже, за третє місце боролися команди «Нового каналу» і «Поверхності». А перше-друге, як і на попередніх змаганнях, розіграють «Інтер» та «Голос України». Розповідь про підсумки турніру читайте в наступному числі нашої газети.

Фотофакт

Прем'єр-міністр України, президент Українського національного олімпійського комітету Віктор Янукович на засіданні НОК у Києві привітав команду України — чемпіона світу-2003 з футболу серед спортсменів з наслідками ДЦП. Футболісти та їхні тренери отримали від прем'єра пам'ятні годинники.

На знімку: після вручення нагород — Тарас Дутко, Віталій Трушев, Валерій Новопольцев та Володимир Антонюк.

Фото Михайла ГОЛЯКА.

Ліній розподілу нам не потрібно

(Початок на 1-й стор.).

По завершенні переговорів Голова ВР повідомив журналістам, що сторони обговорили широке коло питань, що стосуються двосторонніх відносин, а також нашої участі в європейських процесах. Він зауважував, що порушували і досить болючі проблеми. Зокрема, обговорювали плани Румунії запровадити найближчим часом візовий режим з Україною. Як заявив Володимир Литвин, Україна виступила з двома пропозиціями: по-перше, відкласти запровадження візового режиму на якомога пізніші терміни, щоб дати можливість їй підготуватися до цього нововведення; по-друге, вдатися до спрощеного варіанта, щоб запровадження віз було найменш болючим для громадян обох країн. При цьому Володимир Литвин послався на досвід запровадження віз у Польщі. Голова Верховної Ради закликав розглянути це питання якомога швидше: «У нас спресований час, і ми не маємо розкоші для політичного туризму».

У свою чергу, пан Дорняну повідомив, що погоджується: ця проблема потребує особливого розгляду, а отже, Палата депутатів звернеться з відповідним запитом до МЗС Румунії. Як повідомив прес-секретар Голови Верховної Ради України Ігор Сторожук, під час переговорів з Володимиром Литвином пан Дорняну наголосив: «У сучасній Європі не повинні створюватися нові лінії розподілу, тим паче що стосується України, яка чітко задекларувала своє європейське устремління».

Володимир Литвин запросив Голову Палати депутатів Валеро Дорняну відвідати Україну з офіційним візитом. Можливо, вже під час його візиту буде підписано угоду про створення міжпарламентської румуно-української комісії.

Пан Дорняну, зі свого боку, підтвердив, що це до завершення візиту Володимира Литвина буде визначено форму наступної зустрічі та подальшої співпраці. Важливим аспектом вищезгаданої угоди та визначення формату діяльності комісії є, на його думку, синхронізація її роботи з діями урядів обох країн, щоб уникнути дублювання діяльності вже створеної міжурядової двосторонньої комісії.

Учора до програми візиту делегації Верховної Ради на чолі з Володимиром Литвином до Румунії було внесено зміни. На жаль, достроково, через несприятливі погодні умови, довелося відмовитися від відвідання прикордонних з Україною областей, зокрема Сучавського повіту.

У Бухаресті Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся з Прем'єр-міністром Румунії Адріаном Нестасе. Під час зустрічі він передав співрозмовникові привітання від Прем'єр-міністра України Віктора Януковича і висловив сподівання, що візит А. Нестасе до України відбудеться ще до кінця цього року. Головною темою розмови стали питання формування бюджетів обох країн, сторони також обговорили потенційні можливості для розвитку економічної співпраці. «Для цього важливо доопрацювати низку угод, а щодо ратифікації, то з боку Верховної Ради затримки не буде», — сказав В. Литвин. Він також підкреслив, що для України важливі підтримка й об'єктивна оцінка наших європейських устремлінь. Сторони обговорили питання візового режиму, зокрема, можливості відстрочення його введення, а також його спрощення для зменшення імовірного негативного впливу на економічну співпрацю.

У свою чергу, А. Нестасе зазначив, що питання візового режиму доволі делікатне, бо запровадження безвізового режиму з боку ЄС для румунів спричинило те, що східний кордон Румунії став, по суті, кордоном Євросоюзу. За його словами, «ми схильні до пошуку рішення, але повинні узгодити його з Євросоюзом». Прем'єр-міністр наголосив, що для Румунії важлива ратифікація Угоди про взаємний захист інвестицій. Серед проблемних питань він відзначив продовження діяльності румунських підприємців в Криворізькому комбінаті. При цьому А. Нестасе висловив думку, що його можливий візит до України позитивно вплине на розв'язання цих питань.

Сторони також торкнулися забезпечення прав національних меншин. Голова Верховної Ради України запропонував провести моніторинг практичних кроків із залученням експертів Ради Європи.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Бухарест—Сучава.

Центральна виборча комісія — не політклуб

У четвер Центральна виборча комісія святкувала своє шестиріччя. За законом — це дата, після якої має відбутися ротація членів ЦВК.

Михайло Рябець не збирається балотуватися знову на посаду голови ЦВК. «За шість років я повністю реалізував всі ідеї та задуми». А бути рядовим членом команди він вважає неетичним після шестирічного перебування на посаді керівника комісії. Про це голова Центрвиборчкому заявив під час брифінгу з нагоди ювілею. Він вважає, що склад Центвиборчкому не можна міняти цілком, адже «в комісії сьогодні працюють фахівці, знання яких знадобляться не тільки під час президентських виборів, а й під час наступних виборчих кампаній», та висловив сподівання, що Президент України Леонід Кучма врахує цю його пропозицію.

Водночас Михайло Рябець виступає проти того, щоб до складу ЦВК увійшли представники політичних партій. «До ЦВК на зміну тим, хто піде зі своїх посад, повинні прийти не політики, а справжні професіонали». На його думку, переважна більшість членів ЦВК мають бути юристами, оскільки вони працюватимуть в установі, яка застосовує законодавство України. «Я вважаю, що перетворити ЦВК на міні-парламент чи політичний клуб неприпустимо». За його словами, це зашкодить інтересам і самої інституції, і державним інтересам загалом.

Фото Віктора ПОБЄДИНСЬКОГО.

Олена ГОРБУНОВА.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — ПОЛТАВА

Що вас сьогодні хвилює найбільше?

(Початок на 1-й стор.).

Максим, студент:

— Я все ще шанувальник київського «Динамо». Але з такою грою їм нічого не світить! Попереду зустріч на виїзді з московським «Локомотивом». І якщо програємо, то навіть перемоги над «Інтером» може не вистачити для виходу в фінальну частину Єврокубку чемпіонів. І так щороку...

Тетяна Олексіївна, 48 років:

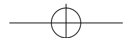
— Власне я хочу сказати про свою сусідку Ірину. Їй лише 30 років. Незаміжня. Часто говоримо про жіноче. Стосується це й мене також, бо розлучена. Як нам хочеться кохання! Та зустріти людину, яка стала б надійною опорою на все подальше життя. Путні — в своїх сім'ях, а п'яниці та ледацюги нам не потрібні...

Володимир Панасович, 56 років:

— Син ніяк не може влаштуватися на роботу. Хоча б на будь-яку. Адже цього року закінчив університет, з червоним дипломом. Бачу, вже зневірився. Я нічим допомогти не можу: сам перебуваю в черзі на біржі, дружина — пенсіонер, доглядаємо хворих батьків. Хоч кричи від відчаю...

Розпитував Григорій ГРИНЬ.

Ще один українець загинув в Іраку: внаслідок необережного поводження зі зброєю смертельно поранив себе молодший сержант Сергій Суслов

Спів із сапою

Учасниці хору-ланки села Старосілля Городищенського району приїхали на обласний огляд-конкурс самодіяльних творчих колективів Черкащини. Після концерту підходили до «ланкових» люди і щиро дякували за збережену материнську пісню.

— Я з п'ятнадцяти років полола у колгоспі буряки, — ділилася заспівувачка хору Поліна Пилипівна Артеменко. — І скільки себе пам'ятаю — співала. Може, артисткою стала б, — усміхнулася, — аби не сапа.

Утворився хор-ланка у колись знаменитому господарстві. Звідси, зі Старосілля, ще до війни, розпочався рух буряківниць-п'ятисотениць, який очолили Марія Демченко та Марина Гнатенко. Ідеологія тих часів вимагала, щоб у колгоспі, який виростив героїнь, усе було показовим — не тільки в полі, а й, наприклад, у клубі. Однак співали полільниці не за вказівкою з району, а від душі. Коли допікав уїдливий бригадир, висміювали його частівками. Для добрих трударів складали величальну.

— Ми ніби молодшаємо, коли виходимо на сцену, — продовжувала розповідати про свій колектив Поліна Пилипівна. — Часто беремо з собою й онуків. Хочемо передати їм свою пісню. Є надія, що пісенна ниточка не перерветься...

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Вічний мотив осіннього поля.

У скороченні посівних площ винен не лише посушливий жовтень

5 мільйонів 995 тисяч гривень ще в липні нинішнього року було надано у Дніпропетровській області на утримання цін на продовольче зерно і підтримку сільських товаровиробників. Планували прокредитувати селян, щоб вони змогли закупити насіння озимого хліба. Інакше, як розпиналися тоді ініціатори цієї акції, «не подолати негативних тенденцій чи хоча б зупинити їх». А щойно депутатська комісія обласної ради з питань агропромислового комплексу з'ясувала майже неймовірне: досі невикористаними залишилися... 5 мільйонів 575 тисяч.

В обласному управлінні сільського господарства «оказію» пояснюють якимись нісенітницями. Начебто в регіоні не знайшлося достатньо господарств, спроможних згодом повернути позички. Кинулися, мовляв, а під заставу запропонувати нема чого. А ще «стислими строками, в які довелося розподіляти гроші». Отож вчасно не вдалося визначитися, кому їх давати...

Депутати облради таких «причин» не сприйняли. І правильно зробили. Натомість воістино сенсаційну незбагненно-«неправдоподібну» історію розтлумачили як бездіяльність чиновників облсільгосппроду. Адже смішно погоджуватися, ніби тут не знайшлося, кого стимулювати кредитами.

У світлі, а точніше, в сутінках цього скандалу навздогін доводиться переосмислювати, чому Дніпропетровщина під урожай майбутнього року від планованих під озиму пшеницю спромоглася засіяти лише трохи більше, ніж дві третини площ. Вочевидь не лише посушливий жовтень винен. А депутатам обласної ради тепер на наступній сесії доведеться ламати голову, яким чином, бодай «заднім числом», розпорядитися уже наданими з бюджету коштами.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

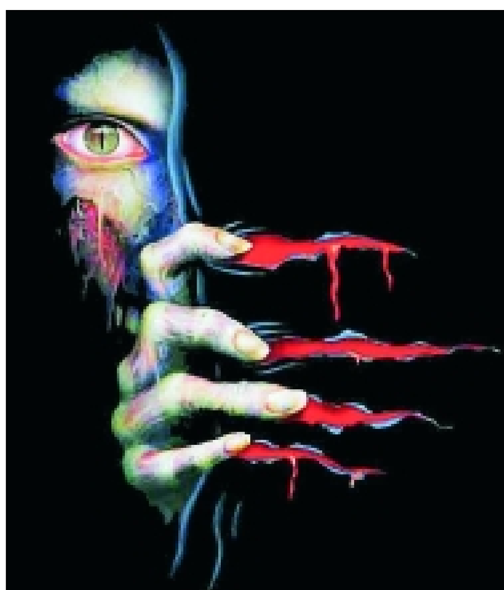
АНОМАЛІЇ

Портрет людожера

Слово «канібал» у нашій уяві, найімовірніше, намалює жахливого, напівголого, обвішаного намистом дикуна, що чатує на свої жертви у тропічних заростях далеких островів. Можемо ми, звичайно, згадати і лиховісного у своїй витонченості доктора Лектера з голівудського блокбастера. Якщо звучне іноземне слово перекласти на рідну мову (канібал — французькою просто людожер), асоціації зміняться в бік казкового велетня, могутнього, але не надто небезпечного. Як ми пам'ятаємо, у казках герою завжди удається перемогти злісне, але бідне на розум створіння.

У житті все набагато простіше. Портрет канібала позбавлений будь-якої казковості, романтичності й загадковості. До того ж несумірно жахливіший у своїй практично побутовій щоденності. Повідомлення про поїдання людьми собі подібних уже не розбурхують суспільну думку. Інформаційні агентства приділяють їм уваги не більше, аніж пересічним ДТП. В одній з останніх інформацій, зокрема, йдеться про те, що недавно в російському обласному центрі за підозрою в убивстві й канібалізмі міліція затримала 26-літню жінку. Затримана зізналася, що задушила свого родича, коли той випив і заснув. Після убивства жінка розчленувала труп, частину м'яса поклала в холодильник, а частину засмажила. До того ж вона не тільки сама їла страшну страву, а й почастувала нею сусідів, котрі нічого не підозрювали. Агентство повідомляє, що затриману направили на психіатричну експертизу.

Канібалізм — явище не нове. Загалом воно значно давніше за людство. Багато хижаків у важкій ситуації не гидують м'ясом слабшого члена зграї. Зазвичай жодна тварина не харчується особинами свого виду, якщо є інше джерело їжі, інакше канібалізм призвів би до загибелі усього виду.

Первісні люди, що були позбавлені будь-яких підвалин моралі і мало чим вирізнялися з хижого оточення, повсюдно вживали в їжу і своїх одноплемінників, і ворогів, убитих у бою. Сильні з'їдали слабких, корисні — непотрібних. Так було до появи релігії. Віра в замогильний світ змусила ховати померлих, а не поїдати їх. З цього, по суті, почалася людська цивілізація.

Утім, деякі племена, з їхніми примітивними культами, що живуть нині у джунглях Південної Америки і на островах Океанії, у пустелях Африки і Австралії, позбавлені моралі цивілізованого суспільства, дотепер не бачать причин відмовлятися від легкодоступного тваринного білка під час голоду.

Голод — це єдина причина, що пояснює, якщо так можна сказати, природний канібалізм. Інстинкт самозбереження — один з основних — спрямований на те, щоб зберегти життя особини будь-якою ціною. Канібалізм під час голоду — це голос плоті, що гине. Це жахлива остання спроба залишитися в живих.

У цивілізованому світі трапляються спалахи голоду страшніші, аніж у первісних людей, попри розвинені сільське господарство, торгівлю, комунікації. Досить пригадати голодомор. Тоді було зафіксовано численні випадки канібалізму через голод — від простого поїдання трупів померлих сусідів і родичів до епізодів з убивствами. Цих людей, що опустилися до рівня тварин, звинувачувати не можна — їхній мозок уже відключився, а тіло хотіло вижити.

Людина піднялася над своїм тваринним єством, але одночасно упала ще нижче. Канібалізм поза голодом — це продукт людського розуму. Тварина не здатна з'їсти іншу таку саму тварину за магічним ритуалом чи через сексуальні проблеми, це може лише людина. Люди, що вірили в загробне життя, ховали з почестями одноплемінників, однак убитого ворога могли і з'їсти, але вже не через голод, а щоб стати сильнішими. Утім, їсти якого-небудь великого воїна було зовсім не обов'язково, можна було зберегти його череп чи скальп як фетиш з тією самою метою.

Ритуальний канібалізм сьогодні спостерігається здебільшого в африканських країнах у трохи зміненому вигляді — частини людського тіла вживають у їжу з «лікувальною» метою. Такі «ліки» — основна частка зілля, що його використовували африканські чаклуни муті.

Сумнозвісний імператор Центральноафриканської Республіки Жан Бедель Бокасса — яскравий приклад ритуального канібала. Людина, котра змінила на своєму життєвому шляху мундир французької армії на корону імператора, залишилася вірна первісним африканським звичаям. Зрозуміло, що людожером він був не через голод, а основною їжею в його трапезах були опальні міністри та інші вороги.

Усім відомий маніяк Чикатило теж уживав людське м'ясо для «лікування» імпотенції, але ритуальним канібалом його вважати не можна — їв винятково геніталії жертв, що є ознакою наявності сексуальних мотивацій канібалізму.

Найвідоміший у нас «класичний» людожер Микола Джумагалієв, звірячі злочини якого свого часу шокували весь Радянський Союз. Сексуальний маніяк насилував і убивав своїх гостей. А потім робив із них пельмені і пригощав наступну жертву. На совісті, якщо в цьому разі взагалі можна казати про совість, людожера сім з'їдених жінок. Монстр, до речі, дотепер живий і перебуває у спеціальному лікувальному закладі для злочинців, визнаних несамовитими, під Алмати у Казахстані.

Поведінка сексуального маніяка-канібала, на думку фахівців, має якийсь ритуальний характер, але ритуал поїдання тут диктується незадоволеним лібідо, а не віруваннями предків. Канібалізм у цьому випадку — це задоволення голоду сексуального, а не фізичного, перекручений різновид оральних пестощів. Символічне підтвердження повної влади маніяка над жертвою.

Однак найпоширенішим тепер на пострадянському просторі є, так би мовити, побутовий канібалізм, що уражає своєю безглуздою ірреальністю. Уявіть банальну ситуацію з життя нашого соціуму: двоє пропащих алкоголіків сидять на брудній маленькій кухні убогого житла і котрий день, котрий рік п'ють горілку. У певний момент спалахує п'яна сварка, й один убиває іншого кухонним ножем. Звичайний сценарій найрозповсюдженішого виду вбивства. Однак іноді страхіття стає позамежним. Алкоголік, що вижив, раптом помічає, що на підлозі лежить не мертвий товариш по чарці, а гора м'яса. Він методично обробляє труп, щось з'їдає відразу, частину продає на найближчому стихійному ринку, купує ще горілки і продовжує бенкет. У цій ситуації може відкритися «альтруїстичний» бік його натури — пропащий пияка раптом відчуває себе чоловіком-добувачем і щедро обдаровує м'ясом сусідів і знайомих. Міліція досить легко розкриває такі убивства — скелет жертви часто залишається лежати на місці злочину, а п'яний язик не тримається за зубами, «чоловік-добувач» жадає мати суспільне визнання.

Залишається тільки додати, що в Кримінальному кодексі України немає статті, що передбачає покарання за канібалізм. Тому людожерам зазвичай висувають обвинувачення в умисному вбивстві з особливою жорстокістю.

Олег ДЕНИСОВ.

ФОТОФАКТ

Український Фонд боротьби з ВІЛ-інфекцією і СНІДом підписав договір з Українським науково-методичним центром практичної психології і соціальної роботи про виконання проекту «Превентивна освіта та виховання дітей, учнівської та студентської молоді з профілактики ВІЛ/СНІДу».

На знімку: договір підписує заступник Міністра освіти і науки Віталій Томашенко.

Фото Олега МАРКЕВИЧА (Укрінформ).

ФЕМІДА

Гроші освітян — у свою кишеню

Незаконно преміювали як підлеглих, так і самих себе голови сільських та селищних рад Гайворонського, Маловисківського, Голованівського, Олександрівського, Ульяновського, Компаніївського, Новоукраїнського районів. Стосовно них працівники спецпідрозділу боротьби з корупцією та організованою злочинністю управління Служби безпеки України в Кіровоградській області протягом цього року склали більш як 10 адміністративних протоколів. Гроші на премії — 25 відсотків від посадового окладу — бралися з бюджетних коштів, призначених, зокрема, для фінансування закладів освіти.

— Такі розпорядження посадових осіб порушують 25-ту статтю Закону «Про Державний бюджет на 2003 рік», яка забороняє збільшувати видатки по заробітній платі за рахунок інших платежів, — каже керівник вищезгаданого підрозділу УСБУ полковник Василь Смутчак. — Отже, відчутних збитків зазнає держбюджет. Непомітні, здавалося б, фінансові порушення загрожують державній безпеці країни в економічній сфері.

Федір ШЕПЕЛЬ,
працівник прес-служби УСБУ в Кіровоградській області.

ЗНАЙ НАШИХ!

Залізничники «озброюються» краматорською технікою

Першу партію вагонних уповільнювачів відвантажено Південно-Уральській залізниці Новокраматорським машинобудівним заводом. До імпортерів залізничної техніки, яку виготовляють на заводі, додалася Росія. Уповільнювачі, призначені для регулювання швидкості вагонних відчепів на сортувальних гірках і для механізації ручної праці башмачників, уже завоювали визнання в Україні та Білорусі. Новинка надійна в роботі, проста в ремонті й обслуговуванні.

На замовлення «Укрзалізниці» завод розпочав виготовлення сучасного самохідного залізничного крана вантажопідйомністю 80 тонн на базі ходової частини німецького виробництва. Нині в Україні працюють близько 60 кранів виробництва колишньої НДР. Ця техніка потребує оновлення. Перші підйомно-транспортні машини з новокраматорською маркою з'являться вже на початку наступного року. Потужна телескопічна стріла дасть змогу пересувати вантажі в радіусі до 20 метрів від залізничної колії.

Триває виконання контракту, підписаного з Нижньотагільським металургійним комбінатом (Росія), на виготовлення промислової лінії з випуску залізничних коліс нового технічного рівня. Протягом півтора року підприємство відвантажить російським металургам близько півтори тисячі тонн сучасного обладнання промислової лінії продуктивністю до 100 залізничних коліс на годину.

Ліна КУЩ.
Донецька область.

ФОТОФАКТ

У Києві проходить IV Фестиваль кулінарного мистецтва України. У рамках цього «смачного» форуму проводяться чемпіонати барменів і з кулінарного мистецтва, Всеукраїнський конкурс офіціантів, майстер- та арт-класи. В них беруть участь майже сто кращих представників цих професій.

На знімку: майстер виробничого навчання Житомирського ПТУ №13 Віктор Фіалковський демонструє блюдо з фаршированої щуки під назвою «Корабель козацької слави».

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Тіло край дороги

ТЕРИТОРІЯ НОЧІ

— Не хочете розважитися? — видихнула у відкрите вікно машини перегаром дівиця і відразу видала рахунок за послуги — 20—40 гривень: дивлячись, що робити. А то й поторгуємося.

Але розгледівши, що я не мужик, напівпрезирливо-напівгордо кинула затинаючись: «Я працюю». І попросила не заважати.

Я натрапила на одну з представниць найдавнішої професії нижчого штибу. Місце її роботи — київська окружна дорога.

Що здивувало...

Проїхавши кілометрів зо два, розумію, що дівчат такого рангу тут лише відсотків 20. В інших досить непримітний (навіть пристойний, якщо це доречно в даному разі) вигляд. Тримаються вони, як правило, групами. Часто поряд крутиться хлопець. Для підстрахування, так би мовити. Вибирають місця біля заправних станцій, по можливості освітлені. Може, причина — проходолна ніч, а може — новий Кримінальний кодекс, але ні в столиці, ні на її околицях практично не бачила розціцькованих і розмальованих класичних путан, як показують у кіно. Прикид невибагливий, але різноманітний. Від найбільш популярної практичної джинси до вбрання «ділової леді» — з папкою і в «учительських» окулярах. Зустріла і романтичну особу з крихітним букетиком у руках.

розсмішило...

Дорога на Лісовий масив і Броварське шосе велелюдніша. Дівчата — балакучіші. На могого супутника реагують жваво і цілеспрямовано. Ціни не для найбідніших — від 60 до 150 гривень. Моя персона їх добряче відлякує або конфузить. Панянка з букетиком спочатку з натхненням пропонує замість банального лісу чи машини податися за окремий четвертак до найближчої сауни, де «все схоплено». А потім, зиркнувши на мене і, напевно, вирішивши, що я теж буду учасницею, раптом із нервовою посмішкою задкує, аргументуючи це тим, що вона «за звичайний селянський секс без збочень»!

...

На пусті балачки жриці кохання не налаштовані. Воно і зрозуміло — відвертаю їхню увагу від потенційних клієнтів. Щоправда, дехто цікавиться, мовляв, скільки за це заплатиш? І душа в них коштує дешевше, ніж тіло. Неходовий товар.

Клієнтів чимало. Машини раз по раз зупиняються, «затоварюються» і від'їжджають у затишні місця. Питання про меддовідку, до слова, тут недоречне. Можуть запропонувати хіба що запобіжний засіб. Та й то лише ті дівчата, які дорожчі. А «найреспектабельніші» придорожні трудівниці — на бульварі Шевченка. Добре одягнені. На розмову не йдуть. Тримаються незалежно. Але теж продають. Тіло.

Слово від...

Що тепер, удома сидіти?

— Не страшно, адже всяке може бути? — запитую в однієї, зовсім ще дівчинки.

— Усі професії небезпечні, он і потяги зіштовхуються, і літаки падають, — відповідає задирливо. — А отут що, в основному вижити можна. Наших дівчат теж якісь садюги на окружній замочили двох. Так то ж було давно... Що тепер, удома відсиджуватися?

— А батьки, знайомі — як? — кажу.

— А-а, вони далеко, тут майже всі з периферії, столичних мало, вони в центрі Києва стоять.

— Думаєш, ми від гарного життя сюди припхалися? — втручається її колега. — У Таньки предки померли, вона бездомна тепер. А я що, у мене батя п'є, йому по фіг, що я роблю, ще радий, коли на пузир дам. Ти у своїй газеті он краще про Свєтку напиши. У неї маманя інвалід, лежить, не встає, брат — здоровий телепень, уже 13 років, а не може піти хоча б машини мити, та ще один — малий — сім років. То вона всіх їх тягне, о де житуха собача. Та ще й добряче дивитися треба, щоб рідня чого не запідозрила...

Хворів. Лікувався

45-літній водій фури, що не побажав назватися, усе-таки пішов на розмову:

— Та шкода цих дівчисьок, ти запитай, де більшість із них живе. Приїжджають у столицю з наївними надіями на квартиру, наприклад, заробити, а потім втягуються і... Багато хто остаточно зламався, дивитися страшно.

— І проте...

— Ну а що? Хворів, лікувався, тепер побоююся. Ми он над однією дівчиною шефство взяли. Шкода її. Щось у неї там сталося — безпритульна тепер. То ми допомагаємо, як можемо, захищаємо, якщо потрібно. Може, проб'ється — вона вчитися мріє.

А Вася, водій легковика, повеселив:

— Мені нещодавно по пиці ні за що ні про що дали. Їду. Дивлюся, панянка піхоха. Я їх завчий здалеку вгадую. Зупиняюся. Вона: «До Святошина підвезеш, тільки я не одна, — і продовжує, — тільки грошей у нас нема». Ну, знаю я ці шифровки. Сідайте, кажу. Аж тут за нею два амбали казна-звідки. Я їхати відмовився. Вони розневажилися, а коли дізналися (не забракло ж розуму патякнути), за кого я дівчину прийняв, добряче мене відмагуляли. Насилу звалив.

Коментар професіонала

Начальник відділу з боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, Сергій ДЕНИСЕНКО:

— Із набранням чинності нового Кримінального кодексу, в якому передбачено адміністративну і кримінальну відповідальність за проституцію і сутенерство (з 1 вересня 2001 року), багато дівчат перестало цим займатися. Хоча викоринити «найдавнішу професію» не так уже й легко. У нас є база даних, де зареєстровано 2000 повій. Відсотків 80—90 з усіх, що промишляють цим бізнесом, не киянки, приїжджають з різних регіонів України — з Чернігова, Вінниці, Черкас... Багато хто — наркомани. Ми регулярно проводимо рейди, затримуємо для з'ясування особи, реєстрації (не більш як три години), залучаємо до адмінвідповідальності (штраф близько 750 гривень). Іноді вони звертаються до нас по допомогу — коли їх вкрали, побили, наприклад. Допомагаємо. Сутенерство виявити важко, бо в даному разі воно має хаотичний характер. Сутенерами найчастіше є чоловіки або співмешканці дівчат, тому довести що-небудь майже неможливо, та й самі дівчата їх вигороджують — адже хоч якийсь захист. Торік ми ліквідували п'ять оргугрупувань, цього року — два.

Вважаю, треба повернути систему медзакладів закритого типу для пацієнтів такого розряду, де їх могли б безплатно лікувати від сифілісу й інших вензахворювань. Свого часу такі заклади закрили, аргументуючи тим, що це порушення прав людини (примусове лікування). Тепер ці медпослуги коштують дорого, і природно, дівчата лікуватися не хочуть. Але ж від них залежить здоров'я інших людей. Що стосується легалізації проституції, то сьогодні в країні є важливіші проблеми, але в майбутньому, напевно, це мало би сенс — щоб був контроль держави.

Точка зору

Чи потрібно зробити жорсткішим законодавство стосовно найдавнішої професії або ж доцільніше її легалізувати?

Ірина ТАРГУЛОВА, радник Уповноваженого з прав людини:

— Дехто стверджує, що статтю про проституцію треба прибрати, бо тепер люди, які примусово цим займаються, бояться заявляти в інстанції. Однак, думаю, що згадана стаття не заважає. А якщо посилювати, то, підкреслю, відповідальність за сутенерство, утримання притонів, за залучення до цього неповнолітніх. Але я категорично проти легалізації. Така думка й Омбудсмана Ніни Карпачової.

Марічка КОРМУШКІНА.

Велика Жовква — «маленький Вавель»

15—16 листопада всі дороги ведуть до міста, яке святкує 400-ту річницю від часу надання йому Магдебурзького права

Старовинна Жовква — місто-резиденція, місто-фортеця — дивом зберегла під пилом епох свою красу й унікальність. Недарма нашарування занедбаності і провінційності як спадок радянського періоду історії районного міста Нестерова все-таки не сплюндрували творіння видатних зодчих італійського походження. Вони увійшли в історію із знаковими іменами: Павло Римлянин, Павло Щасливий, Амброзій Прихильний. Високі ідеї Ренесансу надихнули нинішніх жовківчан на програму відродження славного міста і поступове перетворення його на таку туристичну оазу, до котрої вчащали б гості з цілого світу. Затверджена урядом програма відновлення Жовкви розрахована на 20 років, та вже нині є на що подивитися із зачудуванням.

Ринкова площа міста, збудованого за ренесансною концепцією «ідеального», зберігає дух його видатного засновника — коронного гетьмана Станіслава Жолкевського (1547—1620). Мужність воїна, який присвятив себе охороні кордонів від турецьких і татарських набігів і загинув у солдатському одязі зі зброєю в руках, висока культура, освіченість, письменницький хист, толерантність у питанні співіснування різних народностей і культур донині є прикладом для нащадків. Тут з однаковою шаною оберігають святині українського і польського народів, видатну єврейську пам'ятку архітектури — синагогу.

Однак середньовічне місто, яке називають «маленьким Вавелем», нині має не лише милувати око, а й задовольняти усі потреби сучасних його мешканців. Отже, перед обласною, міською і районною владою постала проблема пошуку «золотої середини». Найбільше проблем — із Жовківським замком. Гетьманська і королівська резиденція «пам'ятає» родину Богдана Хмельницького (за «жовківською» версією, він народився саме тут. — **Авт.**), послів і коронованих осіб з усієї Європи, яких приймав Ян III Собеський. Протягом півроку була тут ставка Петра I, бував у замку і гетьман Іван Мазепа. А що тут відбувається нині? За радянських часів замок «прийняв» школу, суд, став місцем проживання (далебі не в королівських умовах) 37 сімей. Тепер замок уже почали вивільняти і реставрувати. Зводиться будинок для відселення мешканців, добудовують школу. Зовні замок уже набув деяких королівських прикмет, а у внутрішньому його подвір'ї ще пасуться кози і кури. Втім, вони — «квартиранти» тимчасові. Жовківчани вірять, що такий об'єкт не може не привабити інвестора, і чекають на пропозиції. Реконструкція Жовкви — у центрі уваги керівників органів влади.

— Цього року вже освоєно 7 мільйонів гривень із різних джерел, — розповідає перший заступник Жовківської райдержадміністрації Петро Грень. — Багато зробили для міста приватні підприємці, фірми «Карпатбуд», «Галбуд», «Львівбуд», «Яворівбуд», які за власний рахунок ремонтували фасади. Інші райони області допомагали нам коштами, матеріалами.

Відновлена Жовква максимально наблизилася до колишнього вигляду «ідеального» міста. Численні гості, українські і польські делегації, які прибули на свято, матимуть можливість здійснити унікальну мандрівку століттями, а потенційні інвестори зможуть обрати місце для спорудження готелю, ресторану, врешті — для забудови в середньовічному стилі цілого кварталу. Чому б і ні? Тим паче що центральна частина міста вже має сучасні комунікації. Залишилося подбати про інфраструктуру, і тоді місто зароблятиме передусім туризмом і поверне собі минулі розкоші. На гостей і мешканців міста сьогодні і завтра чекають ярмарок, виставка-продаж творів народних майстрів, «містечко ремесел», численні концерти, лицарський турнір і багато інших імпрез.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область.

Далекий Схід: надія на

Ностальгія за Зеленим Клином

Колись було набагато краще. У 20-х роках українці на півдні Далекого Сходу отримали можливість відносно вільного національно-культурного розвитку, і це дало свої плоди. На відомому Зеленому Клині була вироблена ціла структура національного самоврядування: 24 українські райони об'єдналися в територіально велику Зелену Україну (яка ще звалась Нова Україна), з'явилася українська преса (понад 10 газет та журналів), було книговидавництво, національна кооперація, навіть військові формування. Працювало понад 700 українських шкіл, мову використовували в адміністративних закладах. Усе це припинилося в 1923 році з приходом радянської влади. Українських патріотів звинуватили у намаганнях відірвати Далекий Схід від Росії. «Потім національно-культурне життя занепало на кілька десятиліть, — розповідає голова національно-культурної автономії, історик В'ячеслав Чорномаз. — Радянська влада зробила все можливе, щоб українці Зеленого Клину втратили свою ідентичність». Тепер, звичайно, можна і запитувати: «Хіба ми різні?»

І що ж мають наші громади нині? Сахалінська регіональна національно-культурна автономія українців «Київська Русь» створена на початку 2002 року, але досі не зареєстрована. Недільна школа, яка працювала в дев'яностих, не діє. Власних україномовних ЗМІ немає, можливості отримувати й розповсюджувати інформацію рідною мовою також. Є кілька мистецьких колективів: «Долинонька», «Славія», «Воля», дитяче «Зернятко».

У Хабаровському краї існує два об'єднання українців: громадська організація «Товариство української культури Хабаровського краю «Зелений Клин», яку очолює Марко Прокопович, та Хабаровський крайовий центр української культури «Криниця». Займаються вони тільки культурницькою діяльністю, своїх приміщень і ЗМІ не мають. У краї мешкає майже 100 тисяч українців — і жодного українського класу.

У Приморському краї українців ще більше — понад 180 тисяч. Але вони також не мають можливості, а здебільшого (може, через відсутність цієї самої можливості) і бажання зберігати свою самобутність. Громадських українських організацій усього дві: національно-культурна автономія «Просвіта», що у Владивостоці, та Спаська національно-культурна автономія «Джерела України», яку очолює Анатолій Яремчук (м. Спаськ-Дальній). Обидва товариства мають художні колективи: Приморський український хор «Горлиця» та «Чиста криниця». Крім того, в різних районах краю фактично на ентузіазмі працює більше десяти художніх самодіяльних колективів. Українці тут мають тільки одну півгодинну щомісячну радіопередачу в Спаську-Дальньому, українську мову не викладають.

В'ячеслав Чорномаз

Ансамбль «Воля» острова Сахалін

До речі, в Далекосхідному університеті вивчають культури і мови багатьох народів світу. «Викладають мови, в першу чергу, сусідніх народів: Кореї, Китаю, Японії, — і зараз починають готувати знавців таких екзотичних мов і культур, як тайська, в'єтнамська, хінді тощо, — розповів В'ячеслав Чорномаз. — А мова, культура та історія українського народу, який є чи не найчисленнішим у Приморському краї, який зробив значний внесок в його історію, не вивчається. І через це населення, навіть представники інтелігенції, мають досить туманне уявлення про історію та культуру України, про її сучасне життя».

Закінчення.
Початок у № 215.

Їсть скло, а закушує цвяхами

ЦІКАВО

Не в кожному, навіть великому місті живе людина, яка своїми унікальними здібностями може зрівнятися з мешканцем Берестечка Юрієм Шимроловичем. Уявіть картину. На височенному куполі церкви на одній нозі, ні за що не тримаючись, стоїть чоловік і фарбує хреста. Батюшка знизу просить його: «Юро, ти хоч прив'яжися». Маляр зверху, жартуючи: «Ловіть, батюшко». І ніби хитнувся вниз. Священика забирає «швидка». Повернувшись з лікарні, докірливо каже жартуну: «Юро, що ви зробили!». А майстер, ніби спокутуючи свою провину, тричі фарбує триметровий хрест. Пізніше, коли священик привозить ще й якусь експериментальну фарбу, вчетверте залазить на купол.

Фото автора.

Про Юрія Шимроловича в Берестечку ходить багато легенд. Так здається людям, які не знають його. А насправді все, що про нього розповідають, чистісінька правда. Взяти хоча б його цілковите нехтування висотою. Саме Юрій Стратонович узимку 1988 року вночі здійснив унікальний підйом на сТометровий димар Горохівського цукрового заводу із жовто-блакитним прапором, що був тоді ще забороненим. Багато місяців прапор майорів над селищем цукроварів Мар'янівкою, бо не знайшлося в окрузі сміливця, який повторив би це небезпечне сходження.

Траплялися і курйозні випадки. Одного разу, обрізаючи гілки на яблуні в садку тодішнього міського голови Лариси Сікорської, Юрій зірвався з дерева і сторчаком врізався в землю. Збіглися сусіди, робітники комунгоспу, які працювали поряд. Лежить Юрій, не ворушиться. Здійнявся крик, гвалт. Думали, що забився на смерть верхолаз. Хтось скомандував: «Несіть відро води». І тут «мрець» відкриває очі й каже: «Краще відро пива». Піднявся і пішов, ніби нічого не було. Вже потім розповів усім, що батько його вчив у дитинстві: «Якщо впадеш колись, синку, і сильно заб'єшся, то полеж трохи, а потім вставай».

Про силу Шимроловича в Берестечку теж багато говорять. Якось, згадує Юрій Стратонович, він посперечався, що зможе за один раз перенести з машини три мішки цукру, кожен вагою 50 кілограмів. Два мішки взяв під руки, а третього поклав на шию. Пройшов з ними до складу метрів двадцять. Хотів продовжити спір на чотири мішки, але його опонент побоявся програти ще раз. Колись у районному місті Горохові підняв, посперечавшись, одним пальцем і поставив на стіл велику металеву кулю. Коли її зважили, то потягнула на цілих 90 кілограмів.

Немає в Берестечку міцної цегли, навіть старовинної, яку не розбив би одним ударом місцевий силач. Одного разу, прагнучи його сконфузити, підсунули шматок мармуру з місцевого напівзруйнованого костелу. На, мовляв, бий, побачимо, на що ти здатний. «Ніколи мені до цього не доводилось розбивати мармур, — посміхається Юрій Стратонович. — Але після третього удару шматок розлетівся. З'ясовується, всередині його був запаяний завтовшки з палець сталевий дріт. Зігнув його ніби молотком. Він і не дав мені розтрощити камінь з першого разу».

Звичайно, наслухавшись розповідей про Юрія Шимроловича, чекав побачити високого, міцної статури чоловіка. Насправді ж мій новий знайомий виявився людиною середнього зросту, худорлявим, з виду зовсім не атлет. Та й вік не молодечий — 54 роки настукало на його життєвому годиннику. Цікавлюся, звідкіля у нього така сила?

— Колись мав гумового еспандера. Таке собі коліщатко. Давав його хлопцям, стискали пальцями 120—150 разів, я ж — 2500. Працював 27 років на плодоконсервному заводі. Йшов на роботу і з роботи через міст на Стирі і щоразу набивав об поручні ребром долоні. Так натренував їх, що зараз без рукавиць можу розбити пляшку або сотню цеглин одна за одною.

— Юрію Стратоновичу, а чому вас називають у Берестечку Краба?

— Це в десантних військах, в яких я служив, було таке секретне вітання. Краба — це п'ятірня із напівзігнутими пальцями. Коли скласти їх одну до одної, виходить щось на зразок замка. Пароль наш був. Тоді ввели радянські війська в Чехословаччину. Називали нас там окупантами. Командування вирішило налагодити дружбу з чехами і організувало концерт. Я на ньому «Яблучко» на руках танцював.

Серед здібностей берестівчанина є і зовсім унікальні. Він, наприклад, може згризти фарфорову тарілку або скляний келих. На моє прохання продемонструвати щось зі свого «репертуару», Юрій Шимролович успішно розправився з тонкостінною чаркою. Обійшовся цей «обід» для місцевого дивака лише кількома невеличкими ранками довкола рота. Таким же вражаючим був і другий фокус, коли Шимролович згасив у роті ціле вогнище з палаючих двадцяти сірників.

Запитую в Юрія Стратоновича, як позначаються такі нетрадиційні страви на його шлункові.

— Проходить добре. Здоровий шлунок маю. Можу пучечок пекучої кропиви з'їсти, колючий будяк, цвях. Колись на спір десять бокалів пива поставили. Я відразу за чотири хвилини випив вісім бокалів. Двома вже смакував, бо сперечалися, що за десять хвилин їх одужаю.

Юрій Шимролович людина азартна. На чимало пригод іде, щоб не програти спір. А так живе, як і всі в Берестечку. Любить порибалити, займається щепленням дерев. На одній яблуні відразу десять сортів прищепив. А ще випікає хліб, варить пельмені, смажить млинці, котлети. Справжня знахідка для жінки. Якби не одне але. Надто часто виграє він різні спори, а призи в них — звісно які. За що його і покартали в моїй присутності в міській раді. Хоч, на думку земляків, Юрій Стратонович людина загалом добра і дуже корисна для міста. Охоче допомагає людям в усіх справах.

Микола ЯКИМЕНКО.

Берестечко Горохівського району Волинської області.

ДО ДНЯ ЗВ'ЯЗКУ

Реформа на якість не вплине?

У клопотах про реорганізацію зустрічає професійне свято працівників Херсонська дирекція «Укрпошти». Назріло питання про перегляд кошторису витрат в обласній поштовій системі — цього вимагає підвищення мінімального рівня заробітної плати.

— Економічний підрахунок змушує нас «утиснутися», — коментує ситуацію заступник директора Андрій Баранов. — Нині вивчаємо досвід тих областей, які вже працюють за такою ощадливою схемою, зокрема, Чернігівської, Одеської. Проте Херсонщина специфічна тим, що за площею не поступається, приміром, Донецькій області, проте населення у нас уп'ятеро менше.

Щоб не потерпали мешканці, скорочення не стосуватиметься ні операторів, ні листонош. Ми зменшимо керівну ланку. З нового року реформуємо фінансову службу. Замість 19 бухгалтерій в кожному районі буде утворено 6 міжрайонних.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

Радіо не зникне, що б там не сталося...

16 листопада 1924 року з Харківської студії прозвучав перший радіоконцерт. Певне, тому своє професійне свято працівники радіо, ТБ і зв'язку відзначають саме цього дня. І хоча нинішній рік чимось особливим не позначений — то вже наступний закоругглить числа, оцінить і підбі'є підсумки — віддати належне тим, хто знімає і записує, показує і розповідає, без кого в наших домівках було б тихо і навіть порожньо, можемо і зараз. Серед них і Петро Бойко, диктор Українського радіо, заслужений артист України, — людина, яку знають слухачі і шанують колеги. Бо таки є за що: в далекі 60-ті, коли щось змінювати було немодно, а то й небезпечно, пан Бойко підхопив і утвердив нову, радикальну, як на той час, розмовну манеру читання текстів. Так що нам, призвичаєним до гнучкого, невимушеного спілкування ведучого зі слухачем — тепер це закономірність, а не виняток — не зайве знати, хто доклав зусиль, щоб радіо позбулося «манії агітатора». Але не забігатимемо наперед...

— Петре Тодосійовичу, Ви прийшли на радіо ще 1953 року і добре пам'ятаєте часи, коли агітаційно-пропагандистський характер повідомлень визначав весь ефірний простір, а того, хто їх озвучував, змушував бути в чомусь нещирим, у чомусь фальшивим...

— Тодішньому радіо партія одягала «рожеві окуляри» і змушувала дивитися крізь них: помічати успіхи і не бачити недоліків. В ефір ішло багато стандартних, офіційних матеріалів, і це накладало певний відбиток на того, хто їх зачитував. Звісно, були диктори, які могли бездоганним голосом «змолотити» будь-який текст. Однак хибно вважати, що все те було наскрізь фальшивим. Ніхто не скаже, що я «тарабанив» без розбору, бездумно зачитував текст. І в тих умовах дехто умів надавати відтінок справжнього. Згадаймо хоча б Людмилу Артемович, Ніну Савицьку — в них промовляла шляхетність, глибина.

— Але ж надто «вдумливі і свідомі» могли врешті-решт опинитися без роботи...

— Звичайно, тих, хто перебирав міру, звільняли. Якось я вимовив прізвище одного партійного діяча — не пам'ятаю вже в якому контексті — емоційно-наснаженим голосом, — відразу дзвінок «згори». Мене викликали і порадили написати заяву...

— Контроль за тим, що говорилося в мікрофон, був неймовірний — тому й прямих ефірів уникали?

— У ті часи радіо майже не знало прямого ефіру. Його боялися: знай, що може прозвучати без відома цензорів... Нині можна зателефонувати і поставити запитання просто в ефір — налагоджено зворотний зв'язок між слухачем та ведучим. А тоді кожну обкладинку, навіть без жодного тексту, мав підписати цензор.

— Свого часу ви стояли на позиціях розмовного стилю в радіомовленні. То сучасний ефір — суцільна розмова, полілог ведучого, кореспондента, слухача — і цей перелік можна продовжити. Це те, чого ви прагнули?

— На жаль, не всі розуміють, що розмовний стиль — це не домашні балачки про те і про се. Справді, є ведучі, які розмовляють добре. Проте нерідко людина, що з'являється перед мільйонною аудиторією, і не здогадується, яка якість звучання перед мікрофоном може створити позитивний образ у слухачів. Слово робить нас мудрими чи нерозважними, добрими чи лихими, егоїстами чи альтруїстами в їхніх очах — я тремтів перед ним. Той, хто збирається промовити для загалу, спершу мусить увійти в Храм Слова. Слово — це все. Послухайте, як співав Олександр Таранець — він виколисував кожен звук. Чому ж деякі мовці демонструють абсолютну байдужість до цього? Чому виходять в ефір із «зеленими» інтонаціями, не маючи жодного уявлення про логічний наголос?

— Тобто виходить, що написати і озвучити одній людині не до снаги? Що потрібно для того, аби повідомлення звучало і чітко, і природно — так, як замислив автор?

— Звичайно, ідеально, коли пише і зачитує одна людина, коли очевидець прийшов і розповів про якусь подію. Але за умови, що він може розповісти, що йому не бракує дикційної охайності чи то досконалості. Слово буває живим, теплим, буває ніжним, а коли треба — твердим. Однак воно має бути щирим і абсолютно бездоганним з технічного боку.

Якщо мислити ширше, усі, хто говорить, — диктори. І не так уже й зле бути професійним диктором. Ведучий — це той же диктор, тільки називається інакше.

— Усе повертається «на круги своя», і після тривалої перерви ви знову на радіо. Що найбільше впадає в око і тішить слух у сучасному ефірі?

— Тепер Україна мовить на своїх трьох каналах, не оглядаючись ні на яку іншу державу, як тоді, — це особлива Божа благодать. Незалежність і розкутість мовлення — це щось дуже велике, що в ті часи уявлялось абсолютно фантастичним, нездійсненним. А сьогодні це є. От тільки сумно, що працівники радіо Муз творять зовсім не в тих умовах, яких вимагає їхня почесна й цікава праця...

— У радянську епоху радіо полюбляло, а точніше, мусило повчати, виховувати, переконувати. Яка роль відводитиметься йому в незалежній державі XXI століття?

— Якщо радіо займається чимось одним, скажімо, озвучує тільки музику і рекламу, — воно неповноцінне. Щоб радіо було цікавим і дієвим, потрібна повнота — різні жанри, різні теми. Це ж не просто якийсь шум, який ми чуємо звідусіль, це — промінь, носій мови, музики.

— Час постійно вносить корективи: щось народжується, щось відходить у минуле. Чи не втратить своїх позицій і радіо з появою нових засобів масової комунікації, нових інформаційних технологій, як на вашу думку?

— Радіо настільки особливе явище в житті людини, що його функцій не може перебрати ніхто і ніщо. Чому? Його можна слухати будь-де і будь-коли, воно всюдисуще, мобільне і зручне, і тому не зникне, хоч би там що було.

Віра БОДАК,

студентка Інституту журналістики КНУ ім. Т. Г. Шевченка.

Надія на українське національне відродження на російському Далекому Сході є — відродження залишається

На Камчатці відносно добре

А першу в Російській Федерації національно-культурну автономію українців було зареєстровано в Петропавлівську-Камчатському. Камчатка відрізняється від Хабаровського та Приморського країв тим, що до недавнього часу це були закриті прикордонні території і українська діаспора там не має такого давнього коріння. Все ж на півострові мешкає 46 тисяч українців — близько 10 відсотків усього населення. Національно-культурна автономія українців Камчатки, яку очолює Віктор Манжос, видає щомісячну газету «Батьківщина». Другий рік в одній зі шкіл міста працює український недільний клас, понад 20 учнів. Пощастило діаспорі з учителями: Оксаною Петрук та Марією Сидорик. Діти в класі не тільки з українських родин, а й зі змішаних. Мама дівчинки, яка під час відкритого уроку зі сльозами на очах розповіла присутнім, що найбільше мріє поїхати до рідної бабусі на Хмельниччину, сказала: «Добре, що моя донечка вчить українську, бо тато наш росіянин і розмовляє з нею російською. А я українською. І бабуся наша сказала: роби все, щоб моя онука розмовляла зі мною зрозумілою мені мовою». Ірина Гілязова, що дала притулок українському класові, розповіла: «Коли до мене прийшли представники української діаспори і попросили відкрити клас, я спочатку зустріла це в штики, запитала: а чому ви прийшли до мене? Потім подумала і погодилася. Сама я за національністю татарка, і тепер мрію, щоб з українців узяла приклад татарська діаспора. Бо наші діти часто навіть не знають, якого вони роду-племені. Як викинуті зі своєї землі...»

М. Горинь з вчителями єдиного на Далекому Сході українського недільного класу Оксаною Петрук та Марією Сидорик

Вже 13 років при обласній бібліотеці працює клуб української культури, яким керує Едіта Познякова. Завдяки цій жінці на Камчатці вийшли в світ кілька зовсім тоненьких, але українською мовою книжечок: «Я юності не знав» (Святослава Поліщука), «Історія України в історії однієї сім'ї» (Ніни Баланчук) тощо. Автори цих видань — українці, яких доля закинула на далекий півострів. Але чому ж на Камчатці, де значно пізніше з'явилися українці, порівняно з південними землями Далекого Сходу, діаспора виявилася найдійовішою? Можливо, тому, що вони мають авторитетного керівника, який очолює Раду національностей Камчатки, тому, що багато активістів, кожен з яких має неспокійну вдачу. І ще дуже важливо: на Камчатці при владі кожен другий — з України, і вони не бояться цього визнавати, не мають «комплексу яничарства».

Але все ж загалом самосвідомість та активність українців Далекого Сходу (за винятком колишніх репресованих) низька. Українською мовою володіють одиниці, молоді в організаціях майже немає. Українці, які в четвертому чи п'ятому поколінні живуть у цих краях, міцно інтегровані в російське суспільство і уявлення не мають про сучасну Україну. А якщо й мають, то сформоване вони російськими ЗМІ та представниками влади, які досі мислять категоріями СРСР і не хочуть визнавати суверенної України, говорять про її незалежність як про тимчасове явище, знову згадуючи «слов'янське братство». Як сказав на круглому столі в Хабаровську юрист Андрій Кобець, чий рід майже сто років мешкає на Далекому Сході в містечку Переяславка, російські ЗМІ розповідають про Україну як про країну катастроф: то літак збили, то діти голодують у дитячому будинку. А про щось добре — анічичирк.

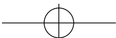
Незважаючи на всі проблеми й негаразди, надія на українське національне відродження на російському Далекому Сході є. Про це свідчить діяльність російськомовних спонсорів, які мають українське коріння. Вони не тільки допомагають громаді: з цікавістю слухали наші лекції, брали участь у розмовах. Директор ТОВ «Діфенс» Дмитро Ткачук з Владивостока на запитання, що його до цього спонукало, щиро відповів: «Якщо чесно, то не знаю. Щось у душі від діда-українця залишилося, відчуваю, що це культура й мова мені дуже близькі».

І таких помічників мають і інші громади. А від України їм конче потрібна державна концепція роботи з закордонним українством. За результатами свого далекосхідного турне УВКР планує звернутися з заявою до президентів України та Росії, Верховної Ради та Кабінету Міністрів. Адже півмільйона українців Далекого Сходу мають лише близько 20 колективів художньої самодіяльності, одну радіопередачу, одну газету, один недільний клас. Чи не занадто це мало навіть для Росії?

Світлана ОСТАПА,

прес-секретар Української всесвітньої координаційної ради.

Фото автора.

7 листопада. Київ. У Голосіївському парку культури і відпочинку відкрито пам'ятник видатному українському поетові, науковцю та громадському діячеві Максиму Рильському.

10 листопада. Зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з членом Європейської комісії з питань зовнішніх відносин Крістофером Паттеном.

8 листопада. Донецьк. Святкування 86-ї річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції.

11 листопада. У Верховній Раді проведено день уряду.

13 листопада. Кишинів. Президенти України Леонід Кучма та Молдови Володимир Воронін за підсумками переговорів підписують Угоду про вільну торгівлю.

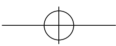

9 листопада. Київ. Пікети Прогресивної соціалістичної партії України перед посольством США з вимогою повернути на Батьківщину з Іраку українських миротворців.

12 листопада. Миколаїв. Корабели ВАТ "Суднобудівний завод "Лиман" спустили на воду швидкісний лоцманський катер "Гард".

Сім днів із життя країни очима фотокореспондентів Олександра КЛИМЕНКА, Сергія КОВАЛЬЧУКА, Укрінформу та УНІАН.

СУСПІЛЬСТВО

Україна олімпійська: 1952—2004

Першим олімпійським титулом у вітрильному спорті для України став чемпіонський, завойований Валентином Манкіним 1968 року в Акапулько у класі «Фінн». А далі були — знову «золото» Манкіна у парі з Віталієм Дирдирою 1972 року в Кілі, «срібло» з Вадимом Акименком 1976-го в Канаді — обидва здобутки в класі «Темпест», 1980-го в Таллінні — третя чемпіонська перемога Манкіна вже в третьому класі яхт — «Зірковий», де його помічником-шкотовим був рижанин Олександр Музиченько.

ІМЕНА

Валентин МАНКІН

Досьє «Голосу України»

МАНКІН Валентин Григорович, олімпійський чемпіон з вітрильного спорту 1968, 1972 рр., срібний призер 1976 р., чемпіон світу (1973), СРСР — 1963, 1967, 1970, 1972, 1974—1977 рр. Живе і працює в Італії.

На цьому киянин припинив свої виступи, однак не обірвався медальний олімпійський ланцюжок. 1988-й — Сеул, бронзова нагорода жіночого екіпажу класу «470» у складі Лариси Москаленко, Інни Чунихівської. Чотири роки потому, в Барселоні, Лариса виступала вже з іншою шкотовою — Оленою Пахольчик і фінішувала четвертою. 1992-й, перша Олімпіада, коли Україна представлена як незалежна держава. І яхтсмени відсалютували цій знаменній події «золотом» Євгена Браславця, Ігоря Матвієнка та «бронзою» Руслани Таран, Олени Пахольчик у флоті швертботів «470». Сідней-2000 запам'ятався ще однією «бронзою» Таран і Пахольчик, цього дивовижного екіпажу, який чотири рази ставав чемпіоном світу, але від якого тікало «золото» Олімпіад. Після Сіднея зірковий дует припинив своє існування. Руслана Таран народила сина. Олена Пахольчик взялася до виховання дочки, яка з'явилася на світ після Барселони. Нинішнього літа Руслана Таран повернулася на вітрильні акваторії. Однак уже як стернова нового олімпійського класу — «Інглінг». Тепер разом із нею на човні працюють уже дві шкотові. Олени серед них немає. Вона пішла зі спорту остаточно. Натомість із честолюбними задумами приєдналися до Таран Світлана Матевушева та Ганна Калініна. На передолімпійських змаганнях в Афінах дебютанти класу у флоті тих, хто вже мав за плечима як мінімум дві навігації, фінішували п'ятими.

Отакий короткий огляд олімпійських здобутків українського вітрильництва, започаткованих одним із найвидатніших яхтсменів XX століття Валентином Манкіним. Хтозна, чи був би оцей список медалістів таким довгим, якби не світила яскрава зірка киянина. Після того як він завоював свою третю золоту олімпійську медаль, тодішній президент Міжнародної вітрильницької спілки італієць Беппо Кроче назвав його легендою парусного спорту. Бо ще не було такого, щоб одна людина перемагала у трьох різних класах човнів. Кажуть, спорт не визнає умовного способу. І все ж...

Валентин Манкін за своїми результатами мав право дебютувати ще 1960 року на Римській Олімпіаді. На той час він уже володів титулом чемпіона СРСР і вочевидь переважав свого старшого не так за віком, як за досвідом конкурента з Естонії Олександра Чучелова. Та коли дійшло до затвердження учасників команди, тренерська рада віддала перевагу Чучелову. Олександр завоював срібну медаль. Чи виступив би Манкін краще? Коли згодом спитала в нього, він відповів: немає сенсу ворожити на кавовій гущі. Що сталося, те сталося. Треба жити майбутнім. І він знову почав торувати шлях до Олімпіади. Тепер він уже був безперечним фаворитом у класі «Фінн», збагатився його міжнародний досвід. Все частіше ім'я киянина з повагою називали аси світового рівня. Вони готувалися саме з ним боротися на дистанції 1964 року. Так, Манкін вирушив до Японії, однак не як учасник, а в ролі... запасного. В нього тренерська рада вкрала ще одну можливість зійти на Олімп, знову назвавши основним Чучелова, мовляв, має вже медаль, олімпійський досвід. Куди його завів той досвід? Навіть і пригадати важко, бо опинився загалом талановитий гонщик десь наприкінці другої десятки. «Валентине, а якби виступав ти?» — знову наполягала я у своєму прагненні почути певну відповідь. Знову не почула. І в цьому — весь Манкін. Завжди, проминувши один етап, з новими силами брався долати наступний, не озираючись, не розмірковуючи: якби...

Життя вчило його бути борцем. Від самого малечку, коли тато вперше поставив його в боксерську стійку і наказав: будь чоловіком! Оцей епізод свого життя він згадує і досі. Однак прагнення бути чоловіком в жодному разі не позбавило його здатності мріяти. Але і мрії його були незвичними. Разом зі своїм тренером Сергієм Машовцем, романтиком за вдачею, він записав у щоденнику: стати чемпіоном Всесвіту. І він став-таки чемпіоном Всесвіту — вітрильного. Бо не просто вмів працювати до нестями — він любив працювати до нестями. Утім, вживати це слово в минулому часі не варто. Він і досі так само несамовитий у праці. Коли пішов з дистанції, назбиравши стільки відзнак, що й сам не пам'ятає, скільки їх, то не розлучився з улюбленим вітрильництвом. Так само несамовито поринув у тренерську діяльність. Він стільки знав, розумів, що гріх було б поховати це лише у власних спогадах. На превеликий жаль, досвід його не знадобився вітчизняному спорту. Щоправда, деякий час він був старшим тренером збірної СРСР. Але там, у Спорткомітеті, воліли спокійнішого життя. Співпраця з Манкіним цього не обіцяла. Він вимагав повної віддачі від усіх — спортсменів, тренерів, чиновників. І тоді його... продали за кордон. Спорткомітет СРСР уклав досить вигідний для себе контракт, за яким триразовий олімпійський чемпіон Валентин Манкін мав працювати із збірною командою Італії. Отак і працює досі, бо й після того, як Україна стала незалежною державою, йому не запропонували роботи вдома. У Києві Манкін буває раз на рік. І кожного разу (а ми завжди зустрічаємося, бо нас єднає дружба з молодих років) я дивуюся: скільки ж у ньому енергії і скільки бажання вчитися! Перед Сіднейською Олімпіадою він вразив мене тим, як, виходячи із законів фізики та метеорології, вивів формулу оптимальної стратегії перегонів в умовах Південної півкулі. Отут згодилася і його блискуча шкільна освіта, котру засвідчувала медаль, і інженерний фах, за яким встиг попрацювати паралельно із заняттями спортом. Він заглиблювався в такі тонкощі на стиках наук, що це видавалося неймовірним. Іншим разом почула від нього міркування з галузі фізіології людського організму. Він хотів і тут відшукати щось корисне для швидшого відновлення спортсмена після навантажень. А якось вразив мене тим, що шукав книжки з... городництва. Забаглося йому виростити справжню англійську галявинку на тому маленькому шматочку італійської землі, що прилягає до будинку, в якому він мешкає в Ліворно. Ну, посіяв би, ну скосив би... Так ні, Манкін не був би Манкіним, якби до всього не підходив ґрунтовно і серйозно. Може, й у цьому таємниця його успіхів? Бо самим лише талантом навряд чи поясниш блискучий злет до найвищих вершин спорту нашого видатного земляка.

Валентина ПОЖИЛОВА.

На знімку: Валентин Манкін.

Не забракло толку в Ігоревім полку!

ЮВІЛЕЙ

У Києві з'явилися афіші столичного театру імені Франка — звичні афіші з дещо незвичним написом: «Три під п'ятдесят!»

Пояснення просте: режисер Ігор Афанасьєв святкує своє п'ятдесятиліття одразу трьома прем'єрами. Все це почалося ще вчора прем'єрою гоголівського «Ревізора». Завтра вдень — «Варшавська мелодія»—2 з Адою Роговцевою та Олесею Власовою, а в понеділок — «Школа Дон Жуанів», фантастичний водевіль, написаний ювіляром і ним же поставлений.

Власне, день народження у нього 17 листопада, але зробити з одного дня три — в цьому весь Афанасьєв. Так у нього завжди. І річ тут не в театральному марнославстві, а в тім, що він змолоду й дотепер живе кількома життями — день за три! У Київському театральному інституті вчився на акторському й режисерському факультетах одночасно, та й потім: був актором, режисером, писав пісні, п'єси, романи. В Америці став тележурналістом і телепродюсером. Отже, завжди — щонайменше дві професії, дві культури, дві країни.

Це не могло не наводити на думку про певну поверховість особистості. Мовляв, ну, справді, він — людина-феєрверк, але наскільки це може бути глибоко й серйозно? Час показав — наскільки. Коли влітку 2001 року в Києві з'явився роман Афанасьєва «Phantom@Love. com» — про те, як онук автора у 2060 році повертається в Україну з Америки, яку окупували азіати, — читачі просто посміялися. Вони перестали сміятися 11 вересня того самого року, коли реальні події надто вже перегукувалися з деякими сторінками роману Афанасьєва.

З «Ревізором» — випадок так само особливий. У вищезгаданому романі герой рятується від погибелі тим, що, повернувшись з Америки, ставить в одному з київських театрів саме «Ревізора»!

У романі та вистава дуже детально описана.

Звісно, в романі можна написати все, що завгодно.

Але ось минуло три роки — і Афанасьєв, повернувшись з Америки, справді ставить «Ревізора» в Києві.

Йому є з ким робити цю виставу: за своє життя Ігор Афанасьєв зібрав довкола себе велику компанію талановитих людей. Це цілий полк, завжди готовий на добру мистецьку авантюру. Чимала частина цього Ігоревого полку — в театрі імені Франка, де Афанасьєв працював у 80-х роках (згадаймо хоча б його тодішню «Конотопську відьму»). Саме з ними поставлено нині «Ревізора».

Те, що вдалося побачити перед прем'єрою, здається цікавим і яскравим. І — в міру авантюрним, як завжди у нього. І в міру толково та осмислено — як і личить п'ятдесятилітньому джентльменові.

Віталій ЖЕЖЕРА.

На знімках: Ігор Афанасьєв; Наталя Сумська (Анна Андріївна) та Остап Ступка (Хлестаков) у виставі «Ревізор».

Корчма, де гумор задарма

Коли екскурсію по Ужгороду наш гід запропонував розпочати з корчми, ми хором запевнили, що не голодні. Але він наполягав, і дякуючи цьому ми таки отримали порцію доброго гумору.

Хто ще не знає про «Децу у нотаря», скажу, що переповідати дотепні написи, картини і атмосферу цього незвичного закладу — річ марна. Табличка при вході цілком серйозно запевняє, що корчма — пам'ятка культури і охороняється п'яницями і державою, пошкодження карається законом. Далі в кущах стоїть дороговказ: до «Пивбази НАТО». Є пояснення: «НАТО —Народна Тераса Одпочиваючих». І цитата з Черчілля: «У NATO добре пиво. TRANSFORMS агресивного чоловіка у череватого миротворця». Фотографуватися вирішили саме тут.

У дворі — невеличкий бутафорський цвинтар із табличками: «Пробач за зраду — вірна вдова», «Вони помилилися на виборах», «Великий п'яниця» і «Малий п'яниця», «Правдивий журналіст». Поряд — маленький зоопарк для дітлахів. Далі покажчик до окремих (чоловічих і жіночих) кабінок для таємного голосування із папером для важливих нотаток. Навіть рекламу улюбленого пива зроблено тут смішно й ненав'язливо. У корчмі свої правила, з якими ми цілком погодилися: «Лежати під баром заборонено» і заклик «Панове! Не матюкайтеся, please» можна поширити і на інші громадські заклади. Ну а меню складено так дотепно й пікантно, що без сміху читати важко (Заповіт голодного, або перелік усіх напоїв і страв, які були у корчмі до того, як ви прийшли, сіли і замість того, щоб їсти й пити, продовжуєте критикувати ситуацію в державі). Щоправда, ми нічого не замовили — поспішали. Спитали у працівників корчми, чи не ображається хазяїн на таких екскурсантів: подивилися, похихикали, проголосували таємно і, нічого за це не заплативши, поїхали. На що отримали вже зовсім не зрозумілу (як для нас) відповідь: «Але вам хоч сподобалося?.. От і добре».

Анастасія СИРОТКІНА.
Фото автора.

ВИВІСКА

О. Паханчук та його облдержрадіокомпанія.

Оголошення

Де ти, мій єдиний та неповторний?
Мені так тебе не вистачає!
Щоб ти здох, зараза!

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1702 р. У Луцьку за участь у повстанні Палія закатований шляхтою Данило Братковський, громадський діяч і поет. ■ 1917 р. Рада Народних Комісарів прийняла Декларацію прав народів Росії, що, зокрема, проголошувала їх право на самовизначення аж до відокремлення. ■ 1923 р. Народився Віктор Кочевський, поет, перекладач з вірменської. ■ 1943 р. Помер учений-садівник Володимир Симиренко. Засновник (1921) Мліївської дослідної станції садівництва. ■ 1950 р. У Варшаві розпочав роботу II Всесвітній конгрес прихильників миру, на якому створено Всесвітню раду миру.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ
на 17—23 листопада 2003

Цього тижня відбудеться сонячне затемнення, воно для багатьох символізує нові почини. Ви можете внести серйозні зміни в особисті стосунки. Знайомства та зустрічі матимуть значний вплив на вашу долю. Не дозволяйте, щоб вами керували корисливі цілі, інакше наслідки виявляться плачевними.

ОВЕН. У цей період вам не варто афішувати свою діяльність і плани на майбутнє. Навіть якщо не маєте потреби приховувати свої дії, вам вигідно працювати самому. Якщо відчуваєте необхідність усамітнитися і в спокійній обстановці обміркувати важливі справи, то матимете таку можливість.

ТЕЛЕЦЬ. Ви можете добитися великого впливу в колі своїх друзів або однодумців, якщо докладете багато зусиль та енергії, займаючись спільною або громадською діяльністю. Можливо, заради цього вам доведеться пожертвувати особистими інтересами. Ви також можете вирішити проблему інвестицій у свій бізнес або для підприємства, в якому працюєте. Для цього ви повинні діяти рішуче і настирливо.

БЛИЗНЯТА. Відбудеться помітний прогрес у справах, пов'язаних з майновими питаннями, з нерухомістю, власністю, земельними ділянками. Можливо, загостряться стосунки між вашими батьками і чоловіком (дружиною). Ваша половина з'ясовуватиме стосунки і доводитиме свою владу, що може викликати сильне роздратування і навіть гнів ваших батьків. Постарайтеся запобігти можливий конфлікт.

РАК. Збирайте потрібну інформацію з найрізноманітніших джерел, тоді знатимете, як вам вчинити і куди спрямувати свою активність. Зрозуміліші і конкретніші стануть питання, пов'язані з укладанням угод, підписанням важливих паперів або отриманням документів. Можете використати цей час для вивчення іноземної мови або для придбання (удосконалення) навичок роботи на комп'ютері.

ЛЕВ. Фінансові проблеми з партнерами можуть вирішитися за умови, що ви докладете до цього своїх зусиль. Питання отримання спільного прибутку, спадщини, кредитів може бути вирішено. У цей час у вас можуть виникнути складності в особистому житті через проблеми в інтимних стосунках. Можливо, ваш коханий буде до вас дуже вимогливий, наберіться терпіння, інакше це може призвести до сварки або навіть розриву стосунків.

ДІВА. Відбудеться помітний прогрес у справах, пов'язаних з майновими питаннями, нерухомістю, власністю, земельними ділянками. Можливо, ви наважитеся придбати або взятися за благоустрій будинку. Ваш чоловік (дружина) буде дратівливіший, ніж звичайно, і йому (їй) не подобатиметься поведінка ваших родичів. Вам варто все взяти під свій контроль і показати, хто в домі хазяїн.

ТЕРЕЗИ. На вас чекатиме багато паперової роботи. Обставини складатимуться не на вашу користь. Звичний ритм життя порушиться. Ви можете опинитися в ситуації, коли доведеться приймати рішення під тиском обставин, і ваші дії будуть обмежені або підуть врозріз із планами. Вам необхідно бути дуже уважним і зосередженим, оскільки можуть виникнути поломки та несправності.

СКОРПІОН. Якщо хочете, щоб заповітна мрія здійснилася або втілилися в життя ваші творчі проекти, доведеться виявити активність і завзятість. Ваші діти або кохані вимагатимуть до себе дуже багато уваги і серйозних витрат. Через що можлива ймовірність виникнення конфлікту або ви залишитеся без грошей. Постарайтеся знайти компроміс, тоді залишитеся задоволені собою.

СТРІЛЕЦЬ. Ваша надто наполеглива поведінка може обурити рідних або тих, хто з вами живе. Якщо хочете уникнути конфлікту, постарайтеся не дуже демонструвати свою владу і вплив. У цей період активно розв'язуватимете цілий комплекс домашніх проблем, а також нерухомості.

КОЗЕРІГ. Ваші плани в цей період можуть не здійснитися з об'єктивних причин, можливо, через це ви опинитеся в ізоляції. Можете дізнатися про таємницю, яку від вас приховували, що може призвести до розчарування, а якщо ви щось приховували, то це стане відомо. Будьте уважні, щоб не втягнутися в чужі інтриги, і не інтригуйте самі.

ВОДОЛІЙ. Щоб реалізувати свої задуми, вам доведеться докласти зусиль і вкласти гроші. Непередбачені витрати на друзів або компанію можуть значно похитнути ваше фінансове становище. Не намагайтеся замилити очі своїм приятелям. У цей час може розширитися ваше коло спілкування, виникнуть нові контакти та знайомства. На вихідні сплануйте колективний відпочинок.

РИБИ. Якщо у вас на роботі станеться непередбачені зміни, що вимагають вашої безпосередньої участі, постарайтеся прийняти правила гри, які вам нав'язуватимуть, по-перше, це неминуче, а по-друге, ви тоді опинитеся у виграшній ситуації. Крім того, будьте обережні, ви можете розгнівати своє начальство і отримати в його особі явного недоброзичливця.

ДОШКА ПОШАНИ «КУРЕНЯ»

Треба Тузлу перетузлувати

Михайло Касьянов, прем'єр-міністр Росії:

— У даний момент жодного кордону між Україною і Росією в районі коси Тузла не існує. Тому все робиться, виходячи з припущення, що такий кордон є, — це неправильні дії, і вони повинні бути правильні.

Від чергового:

— І взагалі, виходячи з припущення, що така держава, як Україна, є, це — неправильна країна, правильно було б виправити адекватно-правильними діями — увігнати її в межі Російської Федерації.

Про святе — ні слова

Володимир Щербань, глава Сумської облдержадміністрації:

— Люди розуміють, що популізм, критиканство, постійне, скажемо так, поппрання всього святого сьогодні вже не сприймається. (Про демфорум «Наша Україна» у Сумах. — **Черг**.)

Від чергового:

— А що, нашого президента навіть причислили до лику святих?

Він же, В. Щербань:

— Більшості треба забрати всі комітети — і почати працювати.

Кор. — Тобто Український дім знову і нова «оксамитова революція»?

Будь-який інший дім згодиться — український, російський чи ще якийсь...

Від чергового:

— Навіщо який-небудь? Навіщо скромничати, Володимире Петровичу? Для цього і Ваш дім згодиться — там, кажуть, дві Верховні Ради з комфортом розмістяться...

Вухо—Горло—Банкова

Олександр Задорожній, представник Президента України у Верховній Раді:

— Якщо цікавить інформація — це одне, якщо цікавить помста силовикам — це інше. (Про вимогу «Нашої України» заслухати на сесії ВР силових міністрів у зв'язку з подіями в Донецьку. — **Черг**.).

Від чергового:

— А якщо цікавить, як Олександр Вікторович уміє працювати язиком для потрібного вуха, це вже — третє!..

Чули?

Джон Гербст, посол США в Україні:

— Те, що я почув, гідне жалю (про події в Сумах. — **Черг**.).

Від чергового:

— Вам ще дуже пощастило, що ви це почули. Більшості ж наших громадян почути просто не дали. І це воістину гідне жалю.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО, Олександра МОНАСТИРСЬКОГО та Василя ФЛЬОРКА.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Листопад зимі двері відчиняє

19 листопада — Павла. Йде сніг — чекай сніжну й добру для озимини зиму.

20 листопада — Феодора. Зима сідає на покуть. Феодор сидить і землю студить.

21 листопада — Михайла. Михайло неодмінно має сповістити про зиму, бо «приїжджає на білому коні». Після Михайла закінчувалися весілля, за цим днем завбачували і весну. Якщо Михайло з дощем не услужить — добру й суху весну ворожить. Якщо на Михайла ніч ясна, то буде зима сніжна й красна. Іній — на великі сніги, а туман —на відлигу. Як на Михайла вітер з полудня, то буде тепло і до півгрудня.

Прикмети листопада

■ Коти на піч лізуть грітися, знай: ніч буде з приморозками.

■ Жовта верба продовжує ще рости, молоденьке віття відгонить — ознака теплої і довгої осені.

■ Наявність на небі хмар різного забарвлення — ознака близької негоди.

■ Червона вечірня зірка передвіщає вітер, світло-жовта — дощ.

■ Хороша погода утримається, якщо небо має чистий яскраво-блакитний колір.

■ Потріскана кора на ясенях — буде холодна весна.

СІМ МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

Фігаро тут, Фігаро там

Банановий Маразмадор теоретично вже у Європі, практично — в Африці, а реально... в одному місці.

Героїка

Підлабузництво, продажність, холопство в Банановому Маразмадорі прирівнюється до подвигу. У всякому разі, державних нагород тут удостоюються саме за це.

Факт

Банановий Маразмадор нарешті виключили зі списку найкорумпованіших держав світу. Ще б пак, адже за це маразмадорські корупціонери відстебнули майже мільярд доларів.

Заява

Прошу прийняти мене до партії влади. Закони вовчої зграї вивчив та зобов'язуюсь виконувати.

Найголовніше

Головне у справі служіння своїй Вітчизні та народові — не забувати про себе та свого кума, свата, брата.

Освіта

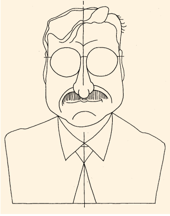
Кизяківський університет ім. Героїв Оксамитової революції проводить прийом учнів на всі спеціальності для підготовки висококваліфікованих безробітних.

Факт без коментаря

Позитиву в Банановому Маразмадорі — як бліх на Рябку. Щоправда, відчувають його чомусь лише банкіри, наркобарони, кримінальні авторитети та глави маразмадміністрацій.

Олександр ПЕРЛЮК.

Чергував по «Куреню» Віталій СУДДЯ.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311213. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»